

SFINȚI PĂRINȚI „HELIOCENTRIȘTI”?

Pr. Dan Bădulescu

În ultima vreme au apărut în planul dezbaterilor teologice bisericești și păreri și reacții legate de cosmologia scripturistică și patristică.

Celui ce se apleacă cu dragoste și răbdare spre acest subiect atât de important chiar și pentru mântuire, i se descoperă adevărate „taine” peste care s-a așternut – de către anume oameni insuflați de... - un adevărat strat gros de praf și rugină. Dar, odată ce lumina harului împrăștie aceste straturi de greșală, hulă, necredință și uitare, răsare încet-încet un cosmos alcătuit de Dumnezeu pentru om într-o anumită ordine, dimensiune, vechime, alcătuire. În el mărturiile scripturistice și patristice descriu timp de mii de ani un univers mărginit, în continuă mișcare în centrul căruia tronează nemișcat Pământul, ca singur corp viețuit, pe care S-a întrupat ca om Fiul lui Dumnezeu, și unde va avea loc a doua venire și Înfricoșata Judecată.

Așa au primit, mărturisit și crezut toți proorocii începând cu Moise, toți Sfinții Părinți cel puțin până în sec. XIX, și după unele surse demne de crezare chiar Seth și Adam la începuturi.

Știm cum s-a schimbat treptat această revelație dumnezeiască începând cu sec. XV și Copernic, apoi Galilei, Kepler și ceilalți. Sistemul „heliocentric” al acelor a devenit „acentric”, universul este dacă nu chiar infinit cu dimensiuni uriașe, are o vechime de multe miliarde de ani, Pământul este o biată planetă printre nu știu câte, rotindu-se ca un titirez pierdut undeva în spațiu.

Această învățătură atee a intoxicat practic mințile și inimile tuturor generațiilor din sec. XX, și a pătruns chiar și în sânul Bisericii noastre. Astfel se pot explica unele reacții, dacă nu chiar incredibile, atunci măcar întristătoare, ale unor fii ai Bisericii, din orice cin ar fi.

Astfel, am întâlnit pe internet 2 exemple recente pe care le vom aborda ca pildă pentru cele menționate. În ambele este vorba de atribuirea concepției heliocentriste unor Sfinți Părinți din trecut, ei devenind în opinia celor ce au emis aceste enunțuri un fel de „Copernic înainte de Copernic”! Să le luăm pe rând.

Pe un blog al unui părinte ieromonah s-au făcut aceste afirmații:

„O altă mare descoperire a astronomilor ortodocși a fost sistemul heliocentric. La apariția creștinismului, toată lumea credea că Pământul este centrul universului și toate celelalte corpuri cerești se rotesc în jurul lui. Treptat, observațiile astronomice asupra mișcării planetelor au condus la ideea că Soarele se află în centru, iar Pământul și celelalte planete se rotesc în jurul lui. *Prima afirmare explicită a acestui fapt, o găsim la Sfântul Grigorie de Nyssa, care, în*

lucrarea sa “Cuvânt apologetic la Hexaimeron”, afirmă că “marea înțelepciune a lui Dumnezeu a știut așeza soarele tocmai în mijlocul universului”. Pentru cei care nu cunosc acest fapt, menționăm că Sfântul Grigorie de Nyssa a trăit în secolul IV, deci cu peste o mie de ani înainte de Copernic (care a trăit în sec. XV-XVI).

Sistemul heliocentric nu s-a impus dintr-o dată, ci treptat, dar este demn de menționat faptul că Biserica Ortodoxă nu i-a persecutat pe susținătorii lui ci chiar l-a considerat întotdeauna pe Sfântul Grigorie de Nyssa ca pe unul din marii sfinți ai ortodoxiei.”

Citatul de mai sus pare a fi luat din „Sfântul Grigorie de Nyssa, Scrieri, partea a doua, vol. 30 din colecția PSB, de la EIBMBOR, București, 1998, traducere și note pr. Prof. dr. Teodor Bodogae, ce indică sursa traducerii ca fiind „Gregorii Nysseni Opera” (Leyden-Olanda) și Migne „Patrologia Graeca”, p. 124. Vom încadra acea propoziție citată în contextul ei. Acolo citim:

„Dar n-a avut loc nici o tulburare și nici o neorânduială din pricina ordinii nestrămutate puse de înțelepciunea dumnezeiască potrivit însușirii proprii a fiecăruia, așa încât târâmurilor celor de sus să le fie rânduite tocmai lucruri de esență cu adevărat superioară, așa ca și conducătorul să-și aibă locul său propriu, și anume cam la mijloc, puțin spre sud, puțin spre nord, cam pe Calea lactee sau pe linia zodiacului, împlinind astfel așezarea tuturor stelelor la locul lor propriu, dar și fiecare stea să-și aibă nu doar un loc oarecare, ci fiecare să fie așezată la locul său, rânduită fiecare după mărime și putere egală, rămânând fiecare nemișcată și statornică după cum le-a rânduit acest lucru înțelepciunea Creatorului.

Acestea și altele de felul lor sunt cele spre care privind îl apucă pe om amețeala când își vede neputințioșia sufletului pentru că nu-și poate explica în ce chip a fost prelungit răstimpul de trei zile pentru ca să se poată distinge întreolaltă lumina atâtor stele sau cum a fost cu puțință ca nesfârșite fiind depărtările dintre sferile cerești și lumea de pe pământ marea înțelepciune a lui Dumnezeu a știut așeza soarele tocmai în mijlocul universului¹ pentru ca să nu trăim cu totul în întuneric în răstimpul de dinainte de a se fi arătat și de a fi ajuns și la noi strălucirea stelelor. Și a așezat tocmai deasupra capului nostru puterea de strălucire a soarelui pentru ca razele lui să nu ne întunece din pricina prea marii lui depărtări...”

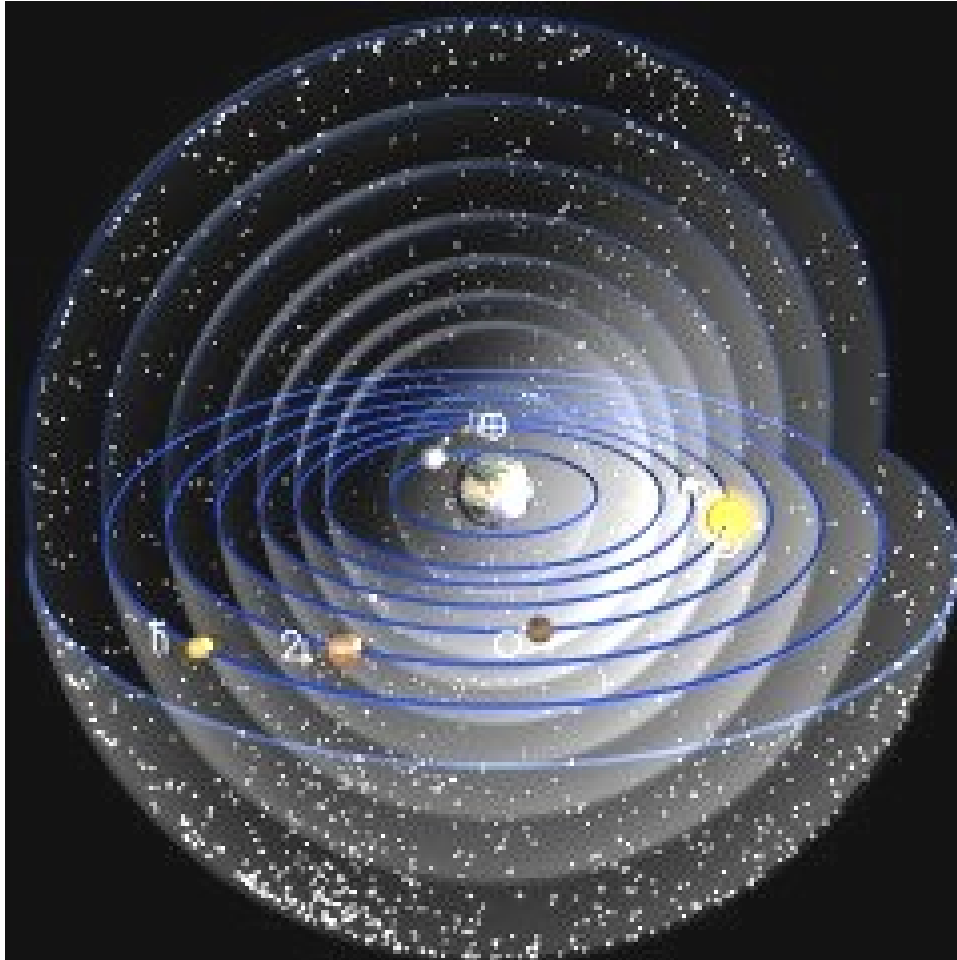
Din păcate la momentul scrierii acestui articol nu ne sunt la îndemână textele după care s-a făcut traducerea, așa încât vom lua de bună traducerea părintelui, care în prefață ne mai spune: „Pe de altă parte, ne dăm seama că limbajul plin de metafore și de expresii retorice al Sfântului Grigorie nu ne-a fost totdeauna ușor de redat în românește. De aceea rugăm pe cititor să aibă îngăduință și să se uite mai puțin la slovă și mai mult la duhul ei.” Înțelepte cuvinte și așa vom face, ca în acest caz: „nesfârșite fiind depărtările dintre sferile cerești și lumea de pe pământ” unde vădit că „nesfârșite” nu înseamnă nicidecum infinite, ci este o expresie retorică pentru „foarte mari”.

Acum vorbind de slovă și duh, încep probleme mai grave, și anume invocarea de către traducător și părintele care a preluat această perspectivă, a unei presupuse concepții și perspective „heliocentrice” a Sfântului! Aici nu mai putem fi în nici un caz de acord și vom arăta de ce este cu neputință.

¹ Nota traducătorului 59 în această ediție: „Ca în perspectivă heliocentrică” (!!)

„Slova” pare a ne spune cumva că soarele este pus de Dumnezeu în mijlocul universului. Dar „mijlocul” acesta este totuna cu „centrul” universului”? *„Puțin spre sud, puțin spre nord, cam pe Calea lactee sau pe linia zodiacului”* desemnează cumva centrul universului?

Ne aflăm în sec. IV când concepția generală atât în lume cât și în Biserică era aceea „ptolemeică” moștenită de la Aristotel și conformă revelației scripturistice, cu Pământul în centru nemișcat înconjurat de cele 7 planete, dintre care soarele este cea de a 4-a!

Cosmosul tradițional

Aceste planete efectuează o rotație zilnică în jurul Pământului în cadrul unei „sfere” sau „cer” propriu. Lucrul acesta confirmat mai departe în aceeași lucrare de către Sfântul Grigorie:

„...După o anumită trecere de vreme, se desfac de comuniunea obștească și se grupează după însușiri înrudite, între care se distinge și mulțimea nenumărată a astrelor, fiecare avându-și calități firești înăscute și care ajung tocmai la locul cel mai înalt între făpturi, unde rămân fiecare la locul lor, nici oprindu-se vreodată din drumul lor circular și nici schimbându-și

vreodată locul lor. Căci dacă orânduirea lor este neschimbabilă, în schimb firea lor este veșnic în mișcare.

După mișcarea cea mai rapidă urmează, pe locul al doilea, cea care e cea mai apropiată ca viteză, ajungând la cercul al doilea; după el cea de pe locurile trei și apoi patru, până la al șaptelea ca viteză. Căci cu atât e mai departe fiecare de cea de sus, cu cât e mai întârziată și la viteza rotirii. Toți luminătorii aceștia au fost creați în ziua a patra, dar nu în înțelesul că lumina abia atunci ar fi fost creată, ci că abia atunci a fost specificată fiecăruia putere de luminare, pe când cele care întrec pe altele în mărime și anume *soarele* și luna, a căror origine a fost legată încă de la început și de crearea luminii, dar a căror orânduire definitivă s-a făcut abia după trei zile, pentru că *tot ce mișcă, în timp se mișcă* și orice alegere are nevoie și de un oarecare interval de timp.”²

Acum, vom aduce la rândul nostru și alte citate din opera Sfântului Grigorie, apărute în alte lucrări, dar care toate dau mărturie pentru modelul scripturistic și patristic geocentrist/geostatist:

„Aceasta e cartea facerii cerului și a pământului”, zice Scriptura (Facere II, 1).

După ce au fost create toate câte se văd și fiecare lucru a fost pus la locul lui deosebit, în așa fel încât corpurile cerești îmbrățișează de jur-împrejur întregul univers, iar cele mai grele dintre ele și care au tendința să cadă în jos, *cum sunt pământul și apa s-au statornicit laolaltă, în mijloc*, atunci și-au luat locul în firea lucrurilor sub forma unei legături și întăriri a tuturor fapturilor înțelepciunea și puterea dumnezeiască, singurele în stare să cârmuiască totul printr-o îndoită lucrare: aceea a stării și a mișcării... *căci nici uscatul nu-și părăsește starea sa fixă și nici cerul nu-și rărește vreodată viteza mișcării sale circulare.*” (Despre facerea omului, 30, 1, 1)

Și ce îl face pe Pământul cel de jos să fie temelia întregului, și ce îl ține statornic în locul său? Ce anume îi supraveghează tendința de cădere? Dacă cineva ne-ar întreba despre acestea și cele asemenea lor, va fi cineva atât de îndrăzneț ca să făgăduiască vreo explicație de acest fel? Nu! Ci singurul răspuns ce poate fi dat de către oameni de bun simț este acesta: că numai Cel care a făcut toate cele cu înțelepciune poate să dea răspuns despre creația Sa. Iar noi „cu credință socotim să se fi întemeiat veacurile, cu graiul lui Dumnezeu,” (Evrei XI, 3) cum a spus Apostolul.” (Răspuns la Cartea a doua a lui Eunomiu)

„Întrucât cerul cuprinde totul la sânul său, fiind nemărginit și adunat în sine, și că pământul și împrejurimea lui plutește în mijloc și că toate corpurile se rotesc în jurul unui punct stabil și solid, atunci trebuie neapărat ca elementele care se află deasupra pământului să se afle și dedesubtul lui, căci una și aceeași substanță dă roată masei globului pământesc.” (Sfântul Grigorie de Nyssa *Despre suflet și înviere*)

² Op. cit. p. 125

„...întrucât [luna] se mișcă mai repede în spațiul său de mișcare, ea străbate de douăsprezece ori orbita sa *până când soarele a parcurs o singură dată drumul său*. Și iată de ce luna nu este totdeauna luminată în întregime: din pricina deseii învârtiri pe cercul său, ea nu rămâne tot timpul față în față cu soarele, *căci acesta face înconjurul drumului său într-un timp mai lung...*

Și așa cum, când soarele strălucește deasupra pământului, umbra se întoarce pe partea de dedesubt, *fiindcă forma sferică* face ca razele aruncate de soare să nu poată lumina în același timp pretutindeni, ci orice parte a pământului ar lumina soarele, îndreptat către un punct mijlociu de pe glob, pe punctul diametral opusă va fi întuneric, *tot așa o dată cu rotația soarelui*, întunericul va alerga mereu pe partea opusă razei perpendiculare, așa că deopotrivă spațiul cuprins deasupra sau dedesubtul pământului, devine când luminos, când întunecat.”³

„Dar, fiindcă ei pretind că știu toate cele, să ne spună mai întâi despre cele mai simple; ce cred ei despre corpul cerului, *despre motorul care le mână pe stele⁴ în mersul lor veșnic, sau de sfera în care se mișcă*; căci oricât de departe s-ar întinde speculația, când ajunge la cele nesigure și de neînțeles trebuie să se oprească. Căci deși oricine spune că vreun alt corp, asemenea (acelui corp din ceruri), care se potrivește în forma sa circulară, îi calculează repeziciunea, astfel încât rotindu-se mereu în crugul său, se rotește ca și acela, fiind oprit de o forță care îl împiedică de a zbura tangențial, deci cum poate el pretinde că aceste corpuri vor rămânea neatins de frecarea lor constantă unul cu celălalt? Și iarăși, cum este produsă mișcarea în cazul a două corpuri așisderea supuse, când unul rămâne nemișcat (căci corpul din interior, am crede, fiind ținut ca într-o menghină de nemișcarea a ceea ce-l cuprinde, nu are putința de a se mișca); *și ce este ceea ce păstrează corpul înconjurător în statornicia sa, astfel încât să rămână nezdruncinat și neatins de mișcarea celui pe care îl cuprinde?*”⁵

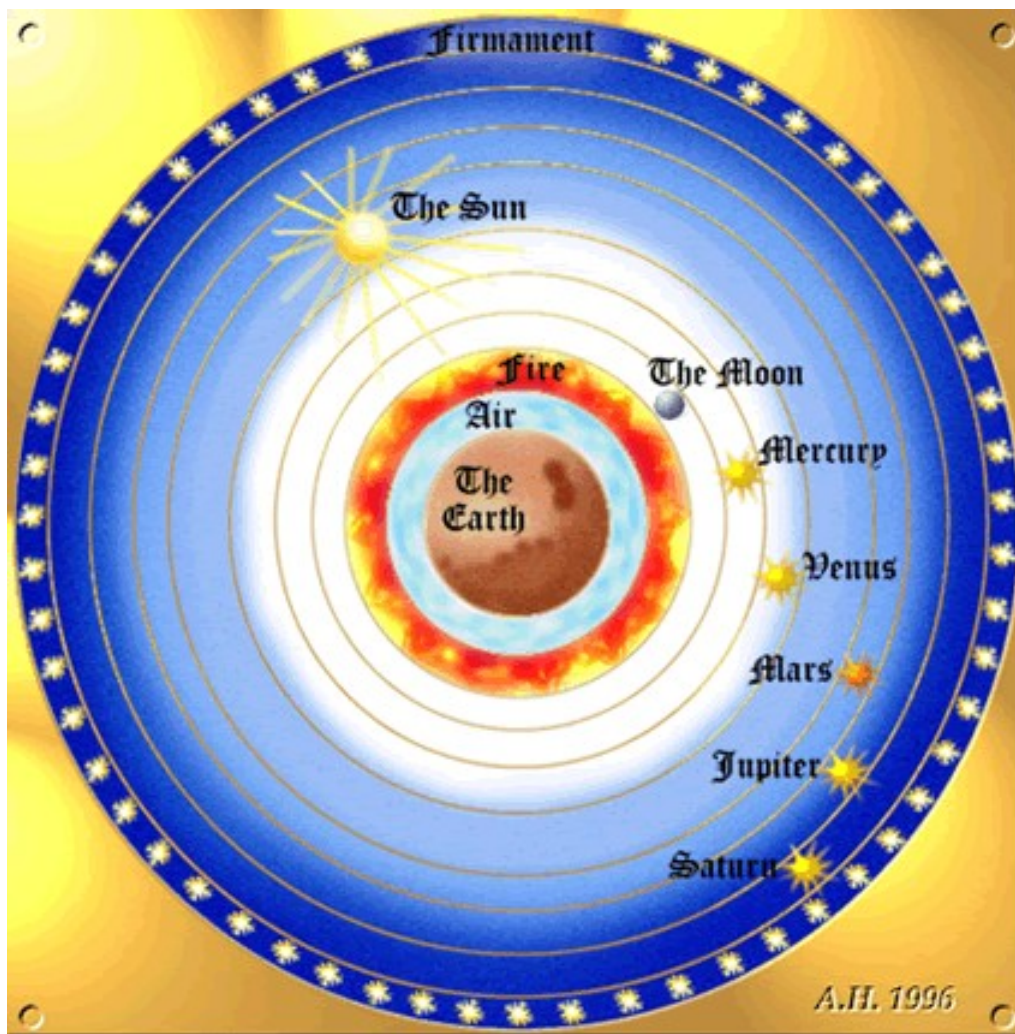
Și pentru a nu lăsa totuși în suspensie pasajul acela de la început cu „soarele în mijloc” să vedem în acest model cosmologic tradițional cum se va explica. Insistăm asupra faptului că cel ce vrea să înțeleagă pasajele patristice legate de acest subiect trebuie să fie familiarizat obligatoriu cu cosmologia și fizica lui Aristotel și Ptolemeu, și să facă un fel de *tabula rasa* cu cunoștințele astrofizice actuale ce îi obturează complet această înțelegere!

Deci, revenind, în modelul în care soarele este cea de-a patra planetă, el se va găsi cumva „la mijloc”, adică între Pământ și al 8-lea cer, cel înstelat. (sau „firmamentul”). Întrucât se socotea că el este și singura sursă de lumină în cosmos, iar celelalte planete și stele își au lumina de la el, plus faptul că el practic trebuie să lumineze cosmosul uniform, atunci cel mai indicat loc este acesta „de mijloc”:

³ *Despre suflet și înviere.*

⁴ *Și pe planete.*

⁵ *Răspuns la Cartea a doua a lui Eunomiu.*

Să nu socotim însă că părintele respectiv a vrut în mod intenționat să inducă în eroare cunoscând adevărul, ci mai degrabă fiind pradă acelor „mai înainte prinderi în minte” ale științei ce l-a înșelat și pe el, și pe traducător și iată rezultatele. Ba chiar se vede a cădea în greșeala celui pe care l-a combătut cu succes, a lui A. Kalomiros, cel care îi puna pe Sfinții Părinți să susțină evoluționismul și crearea luminătorilor încă din prima zi! Să nu fie!

Al doilea exemplu este luat tot de pe net, de data aceasta de pe un forum cu topicul intitulat pompos: „Cum a arătat Sfântul Ioan Damaschinul la *Dogmatica* absurditatea geocentrismului”. Inițiatorul topicului deschide în felul următor:

„În *Dogmatica* Sfântul Ioan Damaschinul spune pe la anul 700 ceva ce abia în zilele noastre s-a observat cu uimire.

Faptul că tot universul se mișcă:

"Pentru aceea, numai Dumnezeirea este nemișcată, mișcând *toate* prin mișcarea Sa." Adică și Terra se mișcă și soarele și toate celelalte planete și stele. Asta s-a observat în astronomia contemporană."

Și continuă mai departe:

„Sfântul Ioan Damaschinul zice mai înainte:

"Dar dacă unii zic că Dumnezeu este un corp imaterial, ca așa numitul, de înțelepții greci, al cincilea corp, vom spune că este cu neputință, deoarece, negreșit, el se va mișca ca și cerul."

Cumva Terra nu face parte din cer? Deci iată că Sfântul Ioan Damaschinul arată că toate planetele și stelele se mișcă...

„Cerul este totalitatea zidirilor văzute și nevăzute, înăuntrul lui sunt puterile spirituale ale îngerilor și în el sunt închise și înconjurată toate cele sensibile. Numai Dumnezeirea este necircumscrișă; ea le umple pe toate, le conține pe toate, le înconjoară pe toate, pentru că este mai presus de toate și le-a creat pe toate."

“Așa că cine susține că Pământul e staționar contrazice Dogmatica Sfântului Ioan Damaschinul.”

Iarăși un caz și mai tipic în care un mare Sfânt al Ortodoxiei este socotit un fel de Einstein înainte de Einstein, ce ar susține mișcarea universală, lipsa unui reper staționar „absolut”, deoarece dacă acesta ar fi Dumnezeu, în creație nu se poate afla așa ceva, și deci, totul se mișcă.

Alt lucru ce constituie o manipulare asupra celor mai slabi de înger (ce nu sunt chiar o mână de oameni!) este aceea că „știința a observat cu uimire peste 700 de ani că tot universul se mișcă.”

Deci: știința nu a avut cum să observe că „tot universul se mișcă” întrucât se vede că îi lipsește orice reper obiectiv și serios inerțial de observație. Această „știință” considerând că pământul este o planetă nu are cum să se afle pe un punct staționar de observare de pe care ar putea să decidă cine se mișcă. Ca să descopere acest lucru, cineva trebuia să se găsească într-un punct absolut staționar, și exact acest lucru se întâmpla înainte de Copernic, deci implicit în sec. VIII al Sfântului Ioan Damaschin. Și cu adevărat Sfântul și cei de atunci chiar credeau și știau că tot universul se mișcă, cu toate planetele și stelele, dar... *în jurul Pământului staționar din centru!*

O altă scăpare tipică pentru cel în cauză: a crede că Pământul este o planetă! Așa e crezut acum, dar nicidecum de către Sfântul Ioan Damaschin, a se vedea secțiunea despre planete în care sunt enumerate cele 7 tradiționale, în rândul cărora soarele și luna, și nicidecum Pământul care nu este planetă!

Sfântul dă și o definiție plantei, desigur alta decât cea din DEX:

„Au spus că sunt *șapte planete: Soarele, Luna, Jupiter, Mercur, Marte, Venus și Saturn...* Le-au numit pe acestea «planete», *pentru că se mișcă contrar mișcării cerului: cerul și celelalte stele se mișcă dela răsărit la apus, dar numai acestea se mișcă dela apus la răsărit.* Și acest lucru îl vom observa la mersul lunii, care în fiecare seară dă puțin îndărăt...

Ei spun că cerul înconjură pământul în formă de sferă și *trage împreună cu el, prin mișcarea lui foarte iute, soarele, luna și stelele...*

...Învățații spun că printre acești luminători sunt șapte planete [care] au o mișcare contrară cerului. Din pricina aceasta le-au numit planete. Ei spun că *cerul se mișcă dela răsărit*

la apus, iar planetele dela apus la răsărit; iar cerul le trage împreună cu el pe cele șapte planete prin mișcarea lui, pentru că este mai iute.”

Iarși, trebuie subliniat că în perioada patristică prin „mișcare” se înțelegeau două lucruri: 1. deplasarea; 2. alterarea, schimbarea. Desigur și în acest caz Dumnezeu nu se deplasează și nu suferă schimbare/alterare, deci se poate spune că rămâne nemișcat. Ce se întâmplă în cosmos? Aici ne răspund la interval de 1000 ani între ei Sfinții Grigorie de Nyssa și Grigore Palama:

„Mișcarea nu trebuie înțeleasă numai ca mutare dintr-un anumit loc, ci și sub formă de creștere și de alterare. În sinea ei firea e neschimbabilă în mișcarea ei și nu poate produce alterare sau nimicire. *În înțelepciunea Sa, Dumnezeu a dăruit neschimbabilitate celor în continuă mișcare și transformare celor imobile.* Și în spirit de înțeleaptă prevedere El a găsit bine să introducă o astfel de orânduială încât din invariabilitatea și neschimbabilitatea care ies în evidență uneori la câte o făptură și care sunt însușiri ale firii dumnezeiești să nu se poată deduce că, creatura ar putea fi luată drept Dumnezeu. Tocmai din acest motiv are pământul însușirile corpurilor solide, ceea ce nu înseamnă că n-ar suferi și el unele schimbări, pe câtă vreme cerul deși nu-i supus nici unei schimbări n-are nicicum însușiri de soliditate și aceasta pentru că Dumnezeu a voit ca, prin această unire a ceea ce-i schimbător cu ceea ce-i statornic și ceea ce-i mișcător cu firea celor invariabile, echilibrându-se așadar întreolaltă prin schimbul reciproc de însușiri, cerul să nu dea nici de departe impresia că am avea de a face cu vreo divinitate. Căci, după cum s-a spus, nici una din cele două însușiri, nestatornicia și schimbabilitatea, nu se poate atribui Ființei dumnezeiești.” (Sfântul Grigorie de Nyssa Despre Facerea Omului)

„Ci precum pământul după a lui fire *stă* și apa, când ia deci întoarcerea cea de jos? Întru acest chip și *cerul întru a lui fire totdeauna se mișcă și mișcându-se înconjoară, ținând locul cel de sus.*” (Sfântul Grigorie Palama, *150 de capete firești, teologhicești, năravnice și practice*)

„Și pământului celui nemișcat *i-a rânduit împrejur, ca unui centru, un cerc foarte sus așezat, și în chip iscusit foarte a legat cerul cel în veșnică mișcare prin cele ce se află la mijloc, pentru ca lumea să rămână și statornică, și mișcătoare; căci corpurile în veșnică și repede mișcare sunt așezat în cerc, iar ceea ce este nemișcat a primit în mod necesar locul din mijloc, având drept contra greutate pentru mișcarea sa nemișcarea, ca să nu se miște din loc, în felul unui cilindru, sfera universului.*” (Sfântul Grigorie Palama *Omilii*)

Vorba științei *Q.E.D.!*

Cu privire la modul de exprimare al Sfântului Ioan Damaschin se emite următoarea opinie:

„Mai încolo Sfântul Ioan Damaschinul enumeră teoriile din vremea sa cu privire la cum este zidirea dar Sfântul nu zice că ar fi de o părere sau de o altă părere. Când enumeră teoria geocentristă zice că aceasta e susținută de filosofii păgâni care au luat-o de la Sfântul proroc Moise (care o luase de la egipteni). (Mai exista pe vremea aceea afară de teoria geocentristă teoria care zicea că cerul ar fi semisferic). Nu zice că ar fi așa.

Pentru că zice: "ei spun" și nu zice "Biserica mărturisește"."

Și aici insinuarea perfidă se demontează cu ușurință: ne aflăm în lucrarea *Dogmatica*, o sinteză magistrală și normativă a învățaturii bisericești legate de Dumnezeu (teologia), Fiul (hristologia) mântuire (soteriologia), creație (cosmologia) și om (antropologia), ș.c.l. Așa că, în momentul în care se aduce în față cosmologia vremii, chiar și cu introducerea „ei spun că...” „învățații...”, este normal și logic ca dacă aceste învățături sunt *greșite* Sfântul să le combată, sau cel puțin să le ignore, dar în nici un caz *să le lase la modul în care le găsim acolo*. Această atitudine de necorectare a unei învățături eretice până la urmă este total incompatibilă cu ținuta ortodoxă a unui Sfânt, mai ales într-un tratat de dogmatică!

Cele afirmate acum se leagă de o nouă „intoxicație” reluată și aceasta pe mai multe bloguri după care:

„Cred însă că Sfântul era de părerea că toate se mișcă și nu a mărturisit-o pentru că ar fi fost greu de primit în vremea sa...”

Dacă cumva Sfinții Părinți au zis așa (ca Terra e centrul universului) pentru că oamenii din vremea aceea așa credeau încercând să îi aducă la Dumnezeu și mai apoi ar fi înțeles oamenii de atunci minunăția fără sfârșit a creației lui Dumnezeu?”

Te cuprinde cu adevărat mila văzând atâta disperare din partea acelor care nu se pot desprinde de mrejele lipicioase ale „științei” cu care au fost înfășurați încă de pe băncile școlii. Și nu numai aceste mreje, ci încă, profitând de oarece patimi, iată vrăjmașul cum poate suci și cele mai de bun simț raționamente! Deci, vezi Doamne, Sfinții (cum ar fi Grigorie de Nyssa și Ioan Damaschinul așa cum ni s-a sugerat mai sus) știau ei bine că Pământul se învârtește în jurul soarelui, dar, ce să vezi, ca nu cumva să smintească lumea ce zăcea în înșelarea geocentristă, au procedat prin „învăluire”, făcându-se geocentriști cu geocentriștii ca să-i dobândească măcar pe unii. Scenariu aberant ce se face a nu vedea că acei Sfinți, ca și Apostolii de dinaintea lor, aduceau contemporanilor învățături de mii de ori mai năucitoare și mai greu de purtat ca: Treimea, întruparea Fiului din fecioară, învierea morților, viața de apoi, îndumnezeirea oamenilor! Cine le primea pe acestea nici nu ar fi clipit la auzul veștii că, da, este vorba de o iluzie vizuală (soarele stă și doar pare că apune/răsare) și tactilă (ni se pare doar că stăm, în vreme ce ne rotim cu viteză mare ca un titirez, și acela culcat într-o rână)!

Aceste rânduri nu au intenționat demolarea morală a celor „judecați” ci a modului vătămător atât pentru ei înșiși cât pentru alții, de a inocula concepțiile actuale științifice helio/acentrice pe care le susțin și îndrăgesc, în viziunea Sfinților Părinți. Acest lucru nu este îngăduit nici dacă se face din neștiință și „bună intenție”, și atât mai mult dacă ar fi intenționat.

Să luăm aminte!

